

K E N D E L S E

afsagt den 7. august 2020 af Vestre Landsrets 4. afdeling (dommerne Helle Korsgaard Lund-Andersen, Eva Staal og Hanne Harritz Pedersen) i kæresag

V.L. S-0958-20

Anklagemyndigheden
mod

IKÆ

født april 1977

(advokat Peter Secher, Aarhus)

Retten i Horsens har den 12. maj 2020 afsagt kendelse i 1. instans (rettens nr. SS 167/2020).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået, at den foranstaltning, som IKÆ blev idømt ved Østre Landsrets dom af 21. februar 2014, hvor han blev dømt til forvaring, opretholdes uændret.

IKÆ har principalt påstået sagen afvist. Subsidiært har IKÆ påstået kendelsen stadfæstet.

Til støtte for den principale påstand har IKÆ gjort gældende, at kære ikke er sket af rette myndighed, at kravet i retsplejelovens § 970, stk. 1, om skriftlighed ikke er opfyldt, og at forkyndelse er sket for sent. Der er sket forkyndelse for IKÆ den 28. juli 2020, hvilket vil sige ca. 2½ måned efter kendelsens afsigelse, og dermed er forkyndelse ikke sket uden ophold, jf. retsplejelovens § 970, stk. 1. Det er statsadvokaten, der er den

kompetente myndighed, jf. Rigsadvokatmeddelelse af 23. april 2020 om Psykisk afvigende kriminelle, og kæreskriftet er indsendt af Sydøstjyllands Politi.

Over for afvisningspåstanden har anklagemyndigheden gjort gældende, at Statsadvokaten i København den 22. november 2019 over for Sydøstjyllands Politi anmodede om kære til landsretten, hvis kendelsen måtte gå anklagemyndigheden imod. Kopi af dette brev blev sendt til advokat Peter Secher. Kravet om skriftlighed er opfyldt ved det mailfremsendte kæreskrift af 14. maj 2020, der er modtaget af byretten den 15. maj 2020, hvorefter byretten den 18. maj 2020 videresendte kæremålet til landsretten med kopi til advokat Peter Secher. IKÆ har haft lejlighed til at komme med bemærkninger, selv om forkyndelse først er sket den 28. juli 2020.

Landsretten har tillagt kæremålet opsættende virkning.

Supplerende oplysninger

Statsadvokaten i København har den 28. maj 2020 anmodet Kriminalforsorgen om en udtalelse til brug for fastsættelse af prøveudskrivningsvilkår, hvis byrettens kendelse stadfæstes, og mulige foranstaltningsændringsforslag samt om indhente en aktuel og supplerende psykiatrisk speciallægeudtalelse. Kriminalforsorgen har den 17. juni 2020 anbefalet, hvis IKÆ skal prøveudskrives, at det sker på 6 nærmere angivne vilkår. Speciallæge i psykiatri har den 12. juni 2020 afgivet en udtalelse.

Endvidere har Retslægerådet den 23. juli 2020 afgivet en erklæring. Retslægerådet har tilsluttet sig overlæge anbefaling om opretholdelse af den idømte foranstaltning med henvisning til, at det vurderes som væsentligt, at såvel uledsaget udgang som afsoning under mere åbne og frie forhold afprøves inden prøveudskrivelse.

Forklaringer

IKÆ har supplerende forklaret, at der forud for Retten i Svendborgs afgørelse af 26. november 2018 gik 3½ år, idet anmodning om ophævelse af foranstaltningen var fremsat i 2015. Retten i Svendborg forudsatte i kendelsen, at der blev etableret forhold for ham uden for fængslets lukkede behandlingsmiljø. Han blev anbragt i et halvåbent fængsel, og han har siden 2017 haft mere end 20 ledsagede udgange. Der er flere stoffer, der hvor han

nu er, end ude i samfundet. Han er gangmand. Han får antabus, når han skal på udgang, og han skal aflægge rene urinprøver. Han har mistet to udgange på grund af coronakrisen. Han skal bo hos X2 og hendes børn, hvis han bliver prøveudskrevet. X2 er en god ven og støtte for ham, men de er ikke kærester. Hans far er kommet på plejehjem, og hans mor er flyttet. Han forventer, når han kommer ud, at skulle i aktivering hos kommunen, for han har ikke et arbejde.

Landsrettens begrundelse og resultat

Statsadvokaten i København anmodede den 22. november 2019 Sydøstjyllands Politi om at kære en afgørelse, der måtte gå anklagemyndigheden imod, og Sydøstjyllands Politi kærede derfor byrettens kendelse den 14. maj 2020 ved e-mail med fremsendelse af et kæreskrift til byretten, der herefter videresendte sagen til landsretten. IKÆ's advokat fik tilsendt kopi af kæremålet og fremsendelsesbrevet. Landsretten finder, at kære er sket korrekt ved fremsendelse af kæreskrift pr. e-mail, og det forhold, at der først skete forkyndelse for IKÆ den 28. juli 2020, da der var berammet retsmøde, kan ikke føre til et andet resultat.

IKÆ har siden 2017 haft ca. 25 ledsagede udgange, og IKÆ skal efter det oplyste starte med uledsagede udgange i november 2020. IKÆ er anbragt i

Fængsels halvåbne afdeling. IKÆ's afsoning har været problemfri. Både Kriminalforsorgen, speciallægen i psykiatri og Retslægerådet har anbefalet gennemførelse af uledsagede udgange og et afsoningsforløb under mere åbne og frie forhold end afsoning på halvåben afdeling for at kunne bekræfte, at den tidligere farlighed, der førte til forvaring, er reduceret så væsentligt, at prøveudskrivning kan anbefales.

IKÆ har i anledning af sagen været frihedsberøvet siden den 4. august 2012 og anbragt i forvaring siden Østre Landsrets dom af 21. februar 2014.

På denne baggrund er der ikke på nuværende tidspunkt et sikkert grundlag for at antage, at IKÆ ikke længere frembyder nærliggende fare for retssikkerheden. Herefter, og da proportionalitetsbetragtninger ikke for tiden kan føre til et andet resultat, skal foranstaltningen opretholdes.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand til følge.

T h i b e s t e m m e s:

Byrettens kendelse ændres, således at den foranstaltning, som IKÆ blev idømt ved Østre Landsrets dom af 21. februar 2014, opretholdes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Helle Korsgaard Lund-Andersen

Eva Staal

Hanne Harritz Pedersen

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 7. august 2020.

Emma Eskesen

Elev



Udskrift af dombogen

K E N D E L S E

afsagt den 12. maj 2020

Rettens nr. 167/2020

Politets nr. 1900-10171-00063-19

Anklagemyndigheden

mod

IKÆ

født april 1977

Ved Østre Landsrets dom af den 21. februar 2014 blev IKÆ fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 2, jf. stk. 1, § 244, jf. § 247, stk. 1, § 237, jf. § 21, § 276 samt færdselslovens § 117d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1 og § 117, jf. § 53, stk. 1. IKÆ blev dømt til forvaring. Der blev ikke fastsat en længstetid.

Ved Retten i Svendborgs kendelse af 26. november 2018 blev foranstaltningen opretholdt.

Anklagemyndigheden har den 16. januar 2020 indbragt sagen for retten, jf. straffelovens § 72.

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået, at foranstaltningen opretholdes.

IKÆ har påstået, principal at foranstaltningen ophæves, subsidiært prøveudskrivelse således at sagen hjemvises til fastsættelse af vilkår.

Sagens oplysninger

Retten i Svendborg afsagde den 26. november 2018 kendelse, hvorefter den idømte foranstaltning blev opretholdt.

Det fremgår af en under sagen indhentet psykiatrisk speciallægeerklæring af 16. oktober 2018 blandt andet:

"...

Konklusion:

IKÆ er idømt forvaring i 2013 på baggrund af Retslægerådet

anbefaling for gentagne personfarlig kriminalitet, senest forsøg på manddrab.

Han har rejst sagen i retten for at få denne ophævet/ændret.

Han har siden afsoningsopstart ikke haft disciplinærsager og har deltaget i diverse behandlinger og har aktuelt en tillidspost hos Fængselspræst gennem de 3 måneder han har været i dette fængsel. Præsten udtaler sig positiv om ^{IKÆ}.

Han vurderes under nuværende foranstaltningsramme med lav risiko for vold. I Kriminalforsorgens behandlingsplan er risikovurdering faldet fra høj til mellem når de sociale omstændigheder inddrages i vurderingen. Herunder uddannelse, beskæftigelse, og bolig hvis han bliver løsladt.

Han skønnes fortsat, som tidligere vurderet, at tilhøre personkreds omfattet af Straffelovens § 69, men med væsentlig afdæmpet træk der ikke har voldt ham eller andre problemer under afsoning. Ligeledes er hans funktionsniveau væsentligt forbedret i faste og forudsigelige rammer, hvilket vidner om hans ressourcepotentiale.

Hvis foranstaltning vælges opretholdt, anbefales det at der stiles efter gennemført udgang, alene udgang, og eventuelt overflytning til åbent fængsel således at der er mulighed for at afprøve hvorvidt løsere rammer vil medføre uønsket adfærdsændring eller om den positive udvikling fortsætter.

..."

Den 6. februar 2019 bestemte Kriminalforsorgen, at ^{IKÆ} kunne afvikle ledsaget udgang hver anden måned til og med august 2019, at han fra september 2019 kunne afvikle månedlig ledsaget udgang frem til statsadvokatmødet i januar 2020, at udgangen skulle afvikles på samme vilkår som hidtil, at han fik afslag på seponering af opholdsvilkåret, og at fængslet kunne vurdere, om antallet af ledsagere skulle nedjusteres til 1 for de konkrete udgange. Kriminalforsorgen bestemte endvidere, at der ikke skulle rejses sag om foranstaltningsændring.

Advokat Peter Secher anmodede den 4. april 2019 Kriminalforsorgen om at omgøre afgørelsen af 6. februar 2019

Kriminalforsorgen fastholdt den 14. maj 2019 afgørelsen af 6. februar 2019.

Psykiatrisk speciallægekonsulent har den 14. oktober 2019 afgivet en psykiatrisk speciallægeudtalelse:

"...

Farlighed

Af de foreliggende sagsakter fremgår klart, at ^{IKÆ} var farlig og uden hensyn til det offer, han nær havde dræbt. Dette skete under alkohol og stofpåvirkning.

Nu, hvor ^{IKÆ} ikke længere indtager dette og hvor ^{IKÆ} indgår i fængsels-

systemet har der siden domfældelsen ikke været hverken disciplinære problemer eller ingen tegn til misbrug.
 IKÆ's farlighed er således klart reduceret og vil forventelig kunne fastholdes under forudsætning af, at ^{IKÆ} forbliver afholdende.

...

Konklusion

^{IKÆ} er en nu 42-årig mand, der efter forsøg på manddrab under alkohol og narkotikapåvirkning modtager dom til forvaring 2013, stadfæstet 2014 ved Østre Landsret og igen ved Retten i Svendborg 2018.

I hele perioden har ^{IKÆ} samarbejdet godt, på intet tidspunkt udvist voldelig adfærd og der er i hele perioden rene urinprøver, som tegn på, at ^{IKÆ} ikke har misbrugt narkotika efter domfældelsen.

^{IKÆ} har deltaget i relevante kurser og behandlingstilbud siden afsoningens start og der er positive meldinger om ^{IKÆ's} deltagelse og samarbejde.

På baggrund af seneste stadfæstelse af forvaringsdom har ^{IKÆ} været på ledsagede udgange helt uden problemer.

Det kan derfor anbefales, at ^{IKÆ} påbegynder uledsagede udgange af stigende varighed med henblik på at kunne påbegynde prøveløsladelsesproces.

..."

Kriminalforsorgen har den 29. oktober 2019 afgivet følgende udtalelse:

"...

Hermed fremsendes Områdekantoret i udtalelse til sagen om prøveudskrivning.

Vedrørende prøveudskrivning

Ved vurderingen af, om en foranstaltning bør opretholdes skal der foretages en samlet vurdering af de faktorer, som har betydning for indsattes farlighed/risikovurdering.

Der er tale om en dels behandlingsmæssig, dels en straffuldbyrds retlig vurdering. For så vidt angår den behandlingsmæssige henvises der til den vedlagte kopi af den psykiatriske speciallægeerklæring af psykiater .

Ved den samlede vurdering af farlighed og recidivrisiko bør således desuden indgå, om den forvarede har gennemgået et udslningsforløb af en varighed og med stigende frihedsgoder i et sådant omfang, at man grundigt har afprøvet den forvarede under meget vide frihedsgoder.

For at kunne vurdere om forvarede efter mange års afsoning vil kunne overholde vilkårene ved en prøveudskrivning, forudsættes det at man forinden har haft mulighed for at afprøve pågældende i så frie rammer som muligt. Indsatte afsoner for nuværende på fængsel, som er en lukket institution. Det vides derfor ikke hvorledes indsatte vil håndtere at afsoner under mindre restriktive rammer, hvor der ikke er samme grad af sikkerhed både i forhold til personalemæssig beman-

ding og de fysiske rammer i øvrigt.

Det er praksis, at forvaringsdømte har gennemgået et fuldt udslusningsforløb, før der sker prøveudskrivning og således har været afprøvet under såvel ledsaget som uledsaget udgang samt udstationering til pension på såvel fængsels- som pensionsvilkår, og oftest udstationering til egen bolig.

Indsatte er af Direktoratet bevilget ledsaget udgang hver anden måned til og med august 2019 og herefter fra september månedlig ledsaget udgang frem til SA-mødet i 2020. Indsatte blev meddelt afslag på seponering af opholdsvilkåret og skal derved fortsat opholde sig på adressen under hele udgangen og tage direkte til og fra adressen. Der blev ligeledes meddelt afslag på overførsel til halvåben afdeling. Antallet af ledsagere er nedjusteret fra 2 til en enkelt. Alle udgange er forløbet problemfrit. Indsatte afvikler de ledsagede udgange til forældrene, hvor søsteren og hendes børn også er tilstede ved nogle af besøgene. Ligeledes er der ved besøgene også venner og deres børn tilstede.

Det er Områdekontolets opfattelse, at der er en forudsætning for at kunne sige, at der er sikkert grundlag for at antage, at forvarede ikke længere frembyder nærliggende fare for retssikkerheden, at forvarede har været afprøvet i de mest lempelige afsoningsformer. Da indsatte endnu ikke er afprøvet under friere rammer eller har gennemgået et tilstrækkeligt udslusningsforløb, kan det således ikke reelt vurderes om forvarede er i stand til at håndtere og administrere dette.

Indsatte afsoner pt. på kontraktafdeling, som er en narko-fri afdeling. Han er ansat i kirken, hvor han blandt andet gør rent i kirke, bibliotek og den fælles hal. Jobbet i kirken gives kun til de indsatte man tør betro jobbet, da de to indsatte der arbejder her i store dele af dagen er uden opsyn og har adgang til fælles arealer som benyttes af størstedelen af fængslets indsatte. Indsatte ses i det store og hele at have en uproblematisk afsoning, hvor seneste diciplinære sag er fra februar 2016 (besiddelse af løs snor, 10 tuscher og et ekstra joypad). Han aflægger udelukkende negative urinprøver, har været indskrevet i behandling og er pt. indskrevet i ambulant behandling. Der ses at være sket en positiv ændring i indsattes adfærd siden han sidst afsonede på . Han fremstår således mere reflekterende og modtagelig overfor korrigerende samtaler.

Indsatte har under afsoning gennemført behandling og efterbehandling. Han har gennemført Anger Management i Københavns fængsler i 2013, Det kognitive færdighedsprogram i Fængsel i 2014 samt "Dialog mod vold".

Det fremgår af erklæringen at farligheden er klart reduceret og forventelig vil kunne fastholdes under forudsætning af at klienten forbliver afholdende. Afslutningsvis anbefales det at klienten påbegynder uledsagede udgange af stigende varighed med henblik på at kunne påbegynde prøveløsladelsesproces.

Undertegnede har kontaktet psykiateren og forespurgt hvad der menes med prøveløsladelsesproces, idet en forvaringsdømt ikke kan blive prøveløsladt. Psykiateren forklarede, at der hermed menes udslusningsproces med henblik på fremtidig prøveudskrivning, og altså ikke en anbefaling om prøveudskrivning på nuværende tidspunkt.

Der er ved det kommende Statsadvokatmøde indstillet til følgende fra Områdekantoret:

Der indstilles i overensstemmelse med afdelingen til fortsættelse af månedlig ledsagede udgange frem til og med august herefter overgang til månedlig uledsaget udgange uden overnatning. Det skal dog bemærkes, at henset til den seneste kendelse fra retten og den psykiatriske erklæring hvor uledsaget udgang anbefales, bør det overvejes at lade indsatte overgå til uledsaget udgang tidligere.

Det bemærkes, at der alene er tale om en indstilling og ikke en endelig afgørelse.

Ud fra en samlet vurdering af såvel de behandlingsmæssige synspunkter som de straffuldbyrdesretlige finder Områdekantoret det ikke forsvarligt på nuværende tidspunkt, at anbefale ændring eller ophævelse af forvaringsdommen.

..."

IKÆ har forklaret, at han blev anholdt den 4. august 2012. Han har siddet i forskellige fængsler, og er for 2 måneder siden kommet til fængsel, hvor han er på den halvåbne afdeling. Denne afdeling minder om kontraktafdelingen på . Forud for, at Retten i Svendborg afsagde kendelse den 26. november 2018, var der gået omkring 3½ år fra, at han fremsatte anmodningen, indtil der blev taget stilling til anmodningen. Dette var ikke retfærdigt. Anmodningen blev behandlet delvist ved Retten i Horsens, hvorefter sagen blev behandlet ved Retten i Svendborg. Der var ikke ændringer i hans forhold i den periode. Den eneste ændring har været, at antallet af ledsagere på udgangene er gået fra 2 til 1. Hans ledsagede udgange foregår til hans forældre. De første 8 gange var der ikke opholdsvilkår. Inden der blev afsagt kendelse ved Retten i Svendborg havde han haft 15 ledsagede udgange. Efterfølgende har han også haft 15 ledsagede udgange. I fængslet er der mulighed for at slå, hvis det er det, man vil. Der er stoffer over det hele i et åbent fængsel, og han ser det flere gange om dagen. Hvis han var hjemme hos forældrene ville der ikke være stoffer. Der er også alkohol i fængslet. Hans forløb efter, at Retten i Svendborg afsagde kendelse, har ikke været retfærdigt. Han burde flyttes fra fængslet, og det kriminelle miljø der.

Bistandsværgen X1 har forklaret, at han og IKÆ jævnligt taler sammen. Han er enig i det, som IKÆ har forklaret. IKÆ er klar til at komme ud og få sig et normalt liv.

Rettens begrundelse og afgørelse

IKÆ blev idømt forvaring ved dommen afsagt af Østre Landsret den 21. februar 2014.

Foranstaltningen blev opretholdt ved kendelse afsagt af Retten i Svendborg den 26. november 2018.

Det anbefales i den psykiatriske speciallægeudtalelse af 14. oktober 2019 og af kriminalforsorgens efterfølgende telefonsamtale med speciallægen, at ^{IKÆ} påbegynder uledsagede udgange af stigende varighed med henblik på udslusningsproces med henblik på fremtidig prøveudskrivning.

Det må efter speciallægeudtalelsen lægges til grund, at ^{IKÆ's} farlighed er klart reduceret, og at dette vil være gældende så længe han er afholdende. Der har ikke været recidiv, og han har ikke misbrugt narkotika under afsoningen, der har været problemfri.

Efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger om ^{IKÆ} finder retten ikke grundlag for at ophæve den idømte foranstaltning, men der er efter de lægelige oplysninger sammenholdt med oplysningerne om hans afsoning grundlag for prøveudskrivning af ham på vilkår som fastsættes af Kriminalforsorgen.

Derfor bestemmes:

^{IKÆ} skal prøveudskrives med vilkår, som fastsættes af Kriminalforsorgen. Sagen hjemvises til Kriminalforsorgen med henblik på fastsættelse af vilkår for prøveudskrivning.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Per Graversen

/cej

Udskriftens rigtighed bekræftes.

RETten I HORSENS, den 13. maj 2020

Camilla Enemærke Jacobsen
Stud.jur